

חיים מאיר אליה

ע"י ב"כ עוה"ד פרופ' אבי וינרוט ואריק מיגידיש
מרח' ויצמן 2, תל-אביב 64239
טל': 03-6414100 ; פקס: 03-6414109

העותר בבג"ץ 6877/21

1. **אמת ליעקב**
2. **עמותת שמורה**
3. **ברוך זאב וין**
4. **אלחנן מעטוף**

ע"י ב"כ עוה"ד זלמן בלאק ואח'
מבית הראל, רח' עם ועולמו 3, ירושלים, 9546303
טל': 02-5025922 ; פקס: 02-5025923

העותרים בבג"ץ 8368/21

נ ג ד

1. **משרד הכלכלה והתעשייה**
2. **הממונה על זרוע העבודה**
3. **אגף התקציבים – משרד האוצר**

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925590 ; פקס': 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 6877/21

1. **שר האוצר**
2. **שרת הכלכלה והתעשייה**
3. **הממונה על זרוע העבודה (בפועל)**

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925590 ; פקס': 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 8368/21

תגובה מטעם המשיבים ובקשה לביטול הדיון

1. לקראת הדיון הקבוע בעתירות, מתכבדים המשיבים להגיש תגובה מטעמם ובקשה לביטול הדיון.

2. עמדת המשיבים היא כי העתירות שבכותרת התייתרו ולפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחייתן ועל ביטול הדיון הקבוע ליום 2.5.22, הכל כפי שיפורט להלן.

3. עניינן של העתירות שבכותרת הוא בבקשת העותרים כי יבוטלו התנאים להכרה בלומדי רבנות ודיינות, לצורך מבחני התמיכה לסבסוד מעונות יום לשנת תשפ"ב, אשר הוצאו על-ידי משרד הכלכלה.

4. במסגרת בג"ץ 6877/21 ביקשו העותרים כי בית משפט נכבד זה יוציא צו על תנאי המורה למשיבים לבוא וליתן טעם :

"מדוע לא יושוו תנאי הסבסוד למעונות יום של לומדי דיינות ורבנות ללומדי מקצועות אחרים ויבוטלו התנאים שנקבעו ביחס ללימודי רבנות ודיינות בסעיף 2 ל"רשימת לימודים בהתאם לסעיף 5.2.א.4.5 למבחני התמיכה להשתתפות בשכר לימוד במעונות יום ומשפחתונים לשנת הלימודים תשפ"ב". (ההדגשה במקור – הח"מ)

5. במסגרת בג"ץ 8368/21 ביקשו העותרים כי בית משפט נכבד זה יוציא צו על תנאי המורה למשיבים לבוא וליתן טעם מדוע לא יורה בית המשפט הנכבד :

"כי יבוטל סעיף 2.2 ל"רשימת לימודים בהתאם לסעיף 5.2.א.4.5 למבחני התמיכה להשתתפות בשכר לימוד במעונות יום ומשפחתונים" (להלן "הרשימה"), בו נקבע כי חרף שהמשיבים מכירים בלימודים לרבנות ודיינות כלימוד התורם ליציאה לעבודה, על האב לעבור בהצלחה מבחן "חובה" בשנה הקודמת לשנת הלימודים כתנאי לקבלת הסבסוד. בית המשפט הנכבד, יתבקש לקבוע כי הנרשמים ללימודי רבנות יקבלו סבסוד מהיום הראשון ללימודים, ללא כל תלות במבחן כזה או אחר.

לחלופין יתבקש בית המשפט הנכבד, לקבוע תנאי ההצלחה במבחן יהיה בשנת הלימודים הרלוונטית – השנה בה ניתן הסבסוד. כמו כן, בית המשפט הנכבד יתבקש לבטל את הדרישה למבחן חובה, ולקבוע כי אף מי שעבר בהצלחה מבחן "בחירה" יזכה לקבל סבסוד". (ההדגשה במקור – הח"מ)

6. עמדת המשיבים היא כי דין העתירות להידחות, וזאת משהתייתרו הן על רקע פסק הדין שניתן ביום 12.1.22 בשתי עתירות אשר הדיון בהן אוחד (בג"ץ 5800/21 ובג"ץ 5782/21) (להלן: **פסק הדין בעניין מבחני התמיכה**) והן על רקע החלטת שהתקבלה בימים האחרונים בנוגע למבחני התמיכה לשנת תשפ"ג, כפי שיפורט להלן.

7. פסק הדין בעניין מבחני התמיכה עסק בשינוי שבוצע במבחני התמיכה לשנת תשפ"ב (להלן: **מבחני תשפ"ב**), שם נקבע כי לצורך עמידה בתנאי מבחני התמיכה לקבלת סבסוד, נדרש כי שני בני הזוג יהיו עובדים או לומדים בלימודים מוכוונים תעסוקה. תנאי זה החליף את הדרישה שהייתה קיימת במבחן התמיכה בשנת הלימודים תשפ"א, שבה נקבע כי ניתן לקבל את התמיכה גם במקרים בהם האם עובדת והאב עוסק ב"עיסוק קבוע ומשמעותי", ובכלל זה לימודים תורניים בכולל.

בפסק דינו בעניין מבחני התמיכה קבע בית המשפט הנכבד ברוב דעות כי: "מכל הטעמים שמנתי, הנני מציע לחבריי כי נהפוך את הצו-על-תנאי שיצא מלפנינו לצו מוחלט, ונורה כי מבחני התמיכה הישנים ימשיכו לחול, במקביל למבחני התמיכה החדשים, עד לסוף שנת הלימודים הנוכחית, שנת התשפ"ב."

המשמעות האופרטיבית של הדברים היא כי בשנת הלימודים הנוכחית, תשפ"ב, חלים שנים מבחני התמיכה במקביל, בהתאם למיטיב עבור הפונה, מבין שני המבחנים.

8. בעקבות פסק הדין בעניין מבחני התמיכה, הגישו המשיבים הודעת עדכון בעתירות שבכותרת ביום 16.1.22, בה טענו המשיבים כי העתירות שבכותרת הפכו תיאורטיות. כפי שהוסבר במסגרת ההודעה האמורה, בהתאם לפסק הדין בעניין מבחני התמיכה העותרים הפרטניים בכל אחת מן העתירות, גם אם אינם זכאים לקבלת סבסוד בהתאם למבחני תשפ"ב, יכולים לפנות בבקשה לקבלת סבסוד בהתאם למבחן תשפ"א. לנוכח האמור, טענו המשיבים כי יש להורות על מחיקת העתירות, משאלה הפכו לתאורטיות, וחסרות נפקות מעשית מבחינת העותרים. במילים אחרות, העותרים טוענים כנגד התנאים שנקבעו לצורך זכאות לסבסוד לימודי רבנות ודיינות במסגרת כולל, אך לנוכח השינוי שחל, כפי שיפורט להלן, יהיו זכאים לסבסוד עקב היותם לומדים בכולל, ללא תלות בהיותם לומדים לימודי רבנות או דיינות. על כן, בין אם תתקבל העתירה, בין אם תידחה – התוצאה לגבי העותרים בכל הנוגע לשנה"ל תשפ"ב תהיה זהה, כך שהעתירה תיאורטית.

9. ביום 17.1.22 קבע בית המשפט הנכבד כדלקמן:

"לאור הודעת המשיבים ובקשתם למחיקת העתירות, לפיהן העותרים הפרטניים בעתירות שבכותרת יכולים לפנות בבקשה לקבלת סבסוד בהתאם למבחן תשפ"א – יעדכנו העותרים עד ליום 31.1.2022 האם הם עומדים על עתירותיהם."

10. ביום 27.1.22 וביום 31.1.22 הוגשו תגובות העותרים להודעת המשיבים בבג"ץ 6877/21 ובבג"ץ 8368/21 בהתאמה. ביום 2.2.22 קבע בית המשפט הנכבד כי "העתירות תועברנה לדיון בפני הרכב".

11. מכאן לתגובת המשיבים לקראת הדיון. המשיבים יבקשו לעדכן כי בימים האחרונים התקבלה החלטה על כוונת שר האוצר ושרת הכלכלה (להלן: **השרים**) לקבוע כי במבחן התמיכה לשנה"ל תשפ"ג, **תתווסף הכרה בלימודים תורניים**.

כך, הורה הלומד מעל 24 ש"ש במסגרת מוסדות תורניים הנתמכים על ידי משרד החינוך ומתקיים פיקוח נוכחות מטעם משרד החינוך על לימודיו באותו מוסד - ייכלל באוכלוסיית היעד לעניין המבחנים, ויהיה זכאי לתמיכה ככל שההורה הנוסף (אם יש כזה) משתייך לאוכלוסיית היעד וההורים זכאים לתמיכה בהתאם למבחני ההכנסה. עוד הוחלט, כי תנאי זה יחול ללא קשר למגדר ההורה הלומד לימודים תורניים.

יוסבר, כי מדובר בהחלטה ראשונית ועקרונית, אולם הנוסח המחייב יהיה זה אשר יאושר ויפורסם במסגרת מבחני התמיכה לשנה"ל תשפ"ג, אשר טרם נקבעו.

12. על רקע ההחלטה האמורה, עמדת המשיבים, היא כי דין העתירות להידחות על רקע התייתרותן והפיכתן לתיאורטיות. כאמור לעיל, בכל הנוגע לשנה"ל תשפ"ב, על רקע משמעותו האופרטיבית של פסק הדין בעניין מבחני התמיכה, יכולים העותרים לפנות לקבלת תמיכה בהתאם למבחני תשפ"א. בכל הנוגע לשנת הלימודים הבאה, שנת תשפ"ג, הרי שלאור ההחלטה להכיר לצורך מבחני התמיכה גם במשפחות בהן אחד ההורים לומד לימודים תורניים, על פי התנאים שצוינו לעיל, העותרים בעתירות שבכותרות יוכלו לפנות גם לקראת שנת הלימודים הבאה לקבלת תמיכה, שכן אחד ההורים לומד לימודים תורניים בישיבה.

על רקע ההחלטה האמורה, עולה כי התנאים שנקבעו במבחני שנת תשפ"ב, הנוגעים לזכאותם לתמיכה של לומדי רבנות ודיינות אינם רלוונטיים עוד בנקודת הזמן הנוכחית.

13. **בנסיבות אלה, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחיית העתירות על הסף, ועל ביטול הדיון הקבוע ליום 2.5.22 בפניו.**

למעלה מן הדרוש, ובהינתן האמור, עמדת המשיבים לגופם של דברים תובא להלן בתמצית בלבד, ותחילה לתשתית העובדתית.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

14. סעיף 2 למבחן התמיכה לשנת תשפ"ב מגדיר כי מטרת התמיכה היא "עידוד שילובם של הורים בשוק העבודה". כפועל יוצא מכך, הדרישה שהייתה קיימת במבחנים בשנים הקודמות ולפיה האב יהיה רק "עסוק בעיסוק קבוע ומשמעותי" בוטלה, ותחתיה נדרש האב לפי מבחני התמיכה לשנת תשפ"ב אף הוא לעבוד או ללמוד לימודים מוכוונים תעסוקה (או לשלב בין השניים) בהיקף שעות מינימלי של 24 שעות שבועיות (להלן: ש"ש). בהתאם לאמור, בוטלה במבחני תשפ"ב ההכרה בלימודים תורניים לאב בכולל, כעיסוק הממלא אחר דרישת מבחן התמיכה להשתתפות המדינה במימון שכר הלימוד במעון או במשפחות.

וזו לשונו של סעיף 2.4.א למבחן התמיכה שכותרתו "הורה לומד", המגדיר את אוכלוסיית היעד מושא מבחני התמיכה:

"א. הורה הלומד בהיקף של 24 שעות שבועיות לפחות באחד ממסלולי הלימודים המפורטים להלן בסעיפים (1) עד (8). במקרים אלו יחשב כהורה העונה לדרישה של 36 "שעות שבועיות בהן עובד ההורה" בטבלת הדרגות כמפורט בסעיף 5(ד)2 להלן.

מסלולי הלימודים

1. קורס להכשרה מקצועית שמשכו אינו עולה על שנתיים ובלבד שהוא בפיקוח או במימון של משרד ממשלתי.
 2. אולפן לעולים חדשים.
 3. לימודים לתואר ראשון או שני מוכר, במוסד אקדמי מוכר (לרבות לימודי מכינה, השלמה והסבה לתואר זה), כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958 (להלן: חוק המועצה להשכלה גבוהה). יובהר כי לימודי רפואה, דינם כדין לימודים לתואר ראשון לכל אורכם, ובלבד שהם נערכים במוסד אקדמי מוכר, כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה.
 4. לימודים לצורך תעודת הוראה, המוכרים על ידי משרד החינוך.
 5. לימודים בפיקוח או במימון של משרד ממשלתי, שתכליתם עידוד השתלבות בשוק העבודה ו/או העלאת פריון העבודה במשק, המפורטים ברשימה שתקבע על-ידי הממונה על זרוע העבודה בהסכמת אגף תקציבים, שתפורסם באתר האגף.
 6. לימודים לתואר הנדסאי או טכנאי (לרבות לימודי מכינה, השלמה והסבה לתארים אלו) במוסד המוכר על ידי המכון להכשרה בטכנולוגיה ובמדע במשרד או על ידי משרד החינוך.
 7. לימודי סיעוד בבתי ספר המוסמכים לביצוע התוכנית על ידי משרד הבריאות, מינהל הסיעוד, על פי תקנה 6(2) לתקנות בריאות העם (העוסקים בסיעוד בבתי חולים) התשמ"ט-1988. רשימת בתי הספר מופיעה באתר האינטרנט של המשרד ועשויה להתעדכן מעת לעת בהתאם להחלטות משרד הבריאות.
 8. השתתפות בקורס להכשרה מקצועית בתזונה במסגרת מרכז הדרכה ארצי של משרד הבריאות.
- ב. הורה הלומד לימודים לתואר ראשון או שני מוכר באוניברסיטה הפתוחה בהיקף של 3 קורסים בסמסטר לפחות, המזכים בנקודות זכות לתואר, ובלבד כי משך תקופת זכאותו לתמיכה לפי מבחנים אלו לא תעלה על שלוש שנים (במקרה זה לימודים של 3 קורסים כאמור, ייחשבו כ-36 "שעות השבועיות בהן עובד ההורה" בטבלת הדרגות).
- "שעות התנסות מעשית המחויבת על פי תכנית הלימודים":**
יובהר כי הורים לומדים, אשר מחויבים בתוכנית הלימודים שלהם בשעות התנסות מעשית בין אם בתשלום ובין אם לאו, כתנאי לקבלת התואר – שעות אלו יצורפו לשעות הלימוד עפ"י תכנית הלימודים וזאת בתנאי שיגישו אישור הקובע, כי שעות אלו נדרשות לשם קבלת התואר האקדמי."

15. עוד נקבע במבחן התמיכה לשנת תשפ"ב, כי לימודים בהתאם לסעיף 4.א.5.2 יפורטו ברשימה שתקבע על ידי הממונה על זרוע עבודה בהסכמת אגף התקציבים. במועד פרסום מבחן התמיכה ביום 19.8.21 רשימה זו טרם פורסמה, וזו פורסמה ביום 18.11.21, באתר משרד הכלכלה- זרוע העבודה.

עוד יצוין, כי בהמשך הוחלט להאריך את זמן ההתארגנות למבחן התמיכה ובהתאם לכך מועד תחילת מבחן התמיכה לשנת תשפ"ב נקבע ליום 1.1.22.

16. כאמור, במסגרת השינוי שבוצע במבחן התמיכה לשנת תשפ"ב, נקבע כי לא תינתן עוד זכאות לסבסוד מעונות יום כאשר עיסוקו של האב הוא לימוד תורני בישיבה. עם זאת, הוחלט להחיל את מבחן התמיכה על הלומדים במוסדות תורניים מוכרים, למקצועות הרבנות והדיינות. החלטה זו התקבלה בעקבות הטענה שנשמעה לפיה ייתכן שניתן לייחד, בנסיבות מסוימות, לימודים בכולל כלימודים שיאפשרו עיסוק במקצועות הרבנות או הדיינות בעתיד.

17. נציין עוד, כי רשימת הלימודים שפורסמה ביום 18.11.21, בהתאם לסעיף 5.2.4.א למבחן התמיכה לשנת תשפ"ב, כללה הרחבה שלא הייתה קיימת במבחני תמיכה בשנים קודמות. במסגרת הרשימה נכללו מסלולי לימודים וקורסים שונים, ייעודיים, אשר נועדו להרחיב את האפשרות להשתלב בלימודים מוכוונים תעסוקה וכלשון המבחנים מדובר ב"לימודים בפיקוח או במימון של משרד ממשלתי, שתכליתם עידוד השתלבות בשוק העבודה ו/או העלאת פיריון העבודה במשק, המפורטים ברשימה שתיקבע על-ידי הממונה על זרוע העבודה בהסכמת אגף תקציבים, שתפורסם באתר האגף".

18. המסלולים המופיעים ברשימת הלימודים מזכים את ההורים הלומדים בהם בקבלת תמיכה, בכפוף לעמידתם ביתר התנאים הקבועים. כחלק מהרחבה זו נכללו גם לימודים שמשכם אינו עולה על שנה אחת, במרכזי הכוון תעסוקתי לאוכלוסיית היעד של זרוע עבודה במשרד הכלכלה, וכן הכשרות נוספות המופיעות ברשימת הלימודים, **לרבות לימודי דיינות ורבנות**, בכפוף לתנאים שנקבעו ברשימה. מסלולי הלימודים ברשימה שפורסמה מרחיבים את אפשרויות ההורים הלומדים לקבל סבסוד, וללמוד גם במסלולי לימודים שונים שעד עתה לא הוכרו לצורך קבלת סבסוד. יצוין עוד בהקשר זה, כי רשימת לימודים זו כוללת קורסים ייעודיים עבור בני המגזר החרדי, וכי המדובר בלימודים אשר לחלקם ניתן להירשם אף בסמוך לתחילת הלימודים ולאורך כל שנת הלימודים.

19. כפי שצוין לעיל, עניינן של העתירות הנדונות הוא בתנאים שנקבעו לקבלת תמיכה עבור לומדים לימודי רבנות או דיינות בהתאם לרשימת הלימודים שפורסמה מכוח מבחני תשפ"ב ואלה הם:

"2. לימודי דיינות ורבנות, ובלבד שההורה הלומד עומד בכל התנאים הבאים במצטבר:

2.1 ההורה לומד לקראת בחינות ההסמכה של הרבנות הראשית לרבנות או לדיינות, במסגרת מוסדות תורניים הנתמכים על ידי משרד החינוך, ומתקיים לגבי לימודיו באותו מוסד פיקוח על נוכחות מטעם משרד החינוך;

2.2 ההורה הגיש אסמכתאות המעידות כי הוא עבר בהצלחה בחינת חובה אחת במסגרת בחינות ההסמכה לרבנות או לדיינות לאחר יום 1 בינואר בשנה הקודמת לשנת הלימודים שלגביה מוגשת בקשת התמיכה (בשנת הלימודים תשפ"ב לאחר יום 1.1.2020) ובלבד שלא קיבל בעבר תמיכה מכוח מבחן התמיכה בגין אותה בחינה ; לעניין זה, "בחינת חובה" – כמשמעותה בקובץ "מתכונת חדשה במבחני הרבנות הראשית לישראל" בנוסחו היום, הזמין באתר הרבנות הראשית לישראל בכתובת : https://www.gov.il/he/departments/general/odot_bchinot 2.3 מצהיר כי הינו לומד לקראת בחינת חובה או שלוש בחינות בחירה בשנת הלימודים בגינה מבוקשת התמיכה על-גבי הנספח המצ"ב."

20. כאמור לעיל, ביום 12.1.22 ניתן פסק דינו של בית המשפט הנכבד בעניין מבחני התמיכה אשר עניינו בשינוי שבוצע במבחני תשפ"ב אשר אינו מכיר בלימודים תורניים כעיסוק המזכה בסבסוד מכוח מבחן התמיכה.

בפסק דינו קבע כאמור בית המשפט הנכבד ברוב דעות כי: "מכל הטעמים שמניתי, הנני מציע לחבריי כי נהפוך את הצו-על-תנאי שיצא מלפנינו לצו מוחלט, ונורה כי מבחני התמיכה הישנים ימשיכו לחול, במקביל למבחני התמיכה החדשים, עד לסוף שנת הלימודים הנוכחית, שנת התשפ"ב. נוכח העובדה שהסעד העיקרי שנתבקש בעתירות נדחה, ובהתחשב בשאר הנסיבות, אציע לחבריי שלא נעשה צו להוצאות."

21. כפי שצוין לעיל, בימים האחרונים התקבלה החלטה על כוונת השרים לפיה **למבחן התמיכה לשנה"ל תשפ"ג תתווסף הכרה בלימודים תורניים**, כך שהורה הלומד מעל 24 ש"ש במסגרת מוסדות תורניים הנתמכים על ידי משרד החינוך ומתקיים לגבי לימודיו באותו מוסד פיקוח על נוכחות מטעם משרד החינוך, ייכלל באוכלוסיית היעד לעניין המבחנים ויהיה זכאי לתמיכה ככל שהורה הנוסף (אם יש כזה) משתייך לאוכלוסיית היעד וההורים זכאים לתמיכה בהתאם למבחני ההכנסה. כפי שצוין, מדובר בעת הזו בהחלטה עקרונית בלבד, אולם התנאים המפורשים והמחייבים ייקבעו במסגרת מבחני התמיכה לשנה"ל תשפ"ג, אשר טרם פורסמו.

עמדת המשיבים

22. עמדת המשיבים היא כי דין העתירות להידחות על הסף, מחמת הפיכתן לתיאורטיות. זאת, הן על רקע פסק הדין בעניין מבחני התמיכה, והן על רקע ההחלטה שהתקבלה בימים האחרונים, כאמור, בנוגע למבחני התמיכה שיחולו בשנה"ל תשפ"ג. לפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחייתן של העתירות, וביטול הדיון הקבוע בהן, ונפרט.

23. בהתאם לפסק הדין בעניין מבחני התמיכה, במהלך שנת הלימודים הנוכחית – תשפ"ב, **חלים שני מבחנים במקביל** הן מבחני התמיכה לשנת תשפ"א והן מבחני התמיכה לשנת תשפ"ב.

כלומר, במהלך שנה"ל תשפ"ב גם הלומדים לימודים תורניים בכולל כ"עיסוק קבוע ומשמעותי" ואשר היו זכאים לסבסוד בהתאם לתנאים שנקבעו במבחנים לשנת תשפ"א, יוכלו להמשיך לקבל סבסוד למעונות היום.

24. בכל הנוגע לשנה"ל הבאה, **מבחני התמיכה לשנת תשפ"ג טרם נקבעו**, אולם כבר כעת כוונת השרים לקבוע כי במסגרת מבחני שנת תשפ"ג, יוכרו גם לימודים תורניים, כך שהורה הלומד מעל 24 ש"ש במסגרת מוסדות תורניים, הנתמכים על ידי משרד החינוך ומתקיים ביחס ללימודיו באותו מוסד פיקוח על נוכחות מטעם משרד החינוך, ייכלל באוכלוסיית היעד לעניין המבחנים ויהיה זכאי לתמיכה, ככל שההורה הנוסף (אם יש כזה) משתייך לאוכלוסיית היעד וההורים זכאים לתמיכה בהתאם למבחני ההכנסה.

25. המשיבים יטענו כי יש לדחות את לטענת העותר בבג"ץ 6877/21 בתגובתו להודעת המשיבים מיום 27.1.22, לפיה העתירה אינה תיאורטית, בהינתן זמני הרישום לשנת תשפ"ג על בסיס נוהל "סדר קבלת ילדים למעון יום בעל סמל מעון". יוסבר, כי כבכל שנה, הרישום למעון יום לשנת הלימודים הבאה מסתיים **עובר** לפרסום מבחני התמיכה של השנה הבאה. כך, גם בשנה זו, **הסתיים** הרישום למעון יום לשנת הלימודים תשפ"ג ביום 24.2.22.

26. יוסבר כי נוהל "סדר קבלת ילדים למעון יום בעל סמל מעון - תשפ"ג" (להלן: **הנוהל**) נפרד ממבחני התמיכה. כלומר, מבחני התמיכה עיקרם השתתפות המדינה בשכר לימוד, ונוהל סדר קבלת ילדים למעון עניינו קביעת סדר קדימות לקבלת ילד למעון, ללא קשר לשאלה האם ישנה השתתפות עבור הילד בשכר לימוד, אם לאו. יובהר, כי בכל שנה הורים המעוניינים לרשום את ילדיהם למעון יום בעל סמל עושים זאת מבלי לדעת מראש ובעת ההרשמה האם הם יהיו זכאים לסבסוד מכוח מבחני התמיכה לשנת הלימודים הבאה. יודגש, כי עדיפות בסדר קבלת ילדים למעון בהתאם לנוהל האמור, אין משמעה כיום, ואף לא היה משמעה במסגרת מבחן התמיכה הקודם, כי תינתן זכאות לתמיכה.

למען הסדר הטוב, יצוין כי כיוון שנדרש להגיש בקשות להרשמה למעון בהתאם לנוהל, עוד בטרם מפורסמים מבחני התמיכה לשנת הלימודים הבאה אליה נרשמים, אזי הנוהל מפנה להגדרות במבחני התמיכה של השנה הנוכחית (בענייננו מבחני תשפ"ב), לרבות הגדרת "הורה לומד". מכל מקום, בכוונת זרוע העבודה לפרסם עוד השבוע הבהרה כי בגדר הגדרת "הורה לומד" בנוהל יכללו גם הורים הלומדים בהיקף השעות הנדרש בלימודים תורניים במסגרת מוסדות תורניים הנתמכים על ידי משרד החינוך ומתקיים לגבי לימודיהם באותו מוסד פיקוח על נוכחות מטעם משרד החינוך.

27. בהתאם לכך ובאשר לטענת העותר בבג"ץ 6877/21, לאפליית ילדו ברישום המקוון באתר האינטרנט, יובהר כי בזמן הרישום למעון **לא נדרש ההורה למלא את עיסוקו**, ועל כן על טענת העותר בדבר אפליית ילדו ברישום המקוון להידחות.

יובהר כי מסמכים הנוגעים לעיסוק נדרשים רק בשלב מאוחר יותר ורק במקרים של עודף רישום ביחס למספר המקומות במעון הספציפי או בעת בקשה לקבלת סבסוד למעון.

28. אף דינה של טענת העותרים בבג"ץ 8368/21 לפיה חלה חובה לתת התראה לפני שינוי הקריטריונים במבחני התמיכה, והצורך לדון במבחני התמיכה לשנת הלימודים תשפ"ב נוכח היותם משפיעים גם על שנת הלימודים הבאה – דינה להידחות. יובהר, כי מבחני התמיכה נקבעים בכל פעם לשנת לימודים אחת בלבד וממילא אין משמעות ל"מתן התראה" כמבוקש על-ידי העותרים. התראה כמבוקש היא תיאורטית ונטולת נפקות מעשית בטרם נקבעים המבחנים לכל שנת לימודים.

29. יוסף, בהתייחס לעותרים עצמם, כעולה מן העתירה בבג"ץ 6877/21 העותר הוא תלמיד ישיבה המתקצבת על ידי משרד החינוך ועל כן על פניו יכול לקבל תמיכה בשנת תשפ"ב, בהתאם למבחן התמיכה לשנת תשפ"א. כמו כן על פניו יוכל עותר זה לקבל תמיכה גם בשנה"ל תשפ"ג, בכפוף לעמידתו בכלל התנאים שייקבעו במבחן תמיכה זה. בהתייחס לעותרים בבג"ץ 8368/21 הרי כפי שעולה מעתירתם, העותרות 1-2 הן עמותות ציבוריות והעותרים 3-4 הם אברכים הלומדים בכולל ומשכך העותרים הפרטניים 3-4 גם הם היו יכולים לפנות ולבקש תמיכה הן לשנה"ל תשפ"ב ועל פניו, יוכלו לעשות כן גם לשנה"ל תשפ"ג.

אשר על כן, על רקע משמעותו האופרטיבית של פסק הדין בעניין מבחני התמיכה, וכן בשים לב לכוונת השרים לכלול במבחני התמיכה לשנת תשפ"ג לומדי לימודים תורניים, בתנאים שפורטו לעיל, והנסיבות הפרטניות של העותרים דנא, ישובו המשיבים ויטענו, כי **בשלב זה הפכו העתירות שבנדון לתיאורטיות. לנוכח האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחיית העתירות על הסף ועל ביטול הדיון הקבוע ליום 2.5.22.**

30. בעניין זה יפנו המשיבים להלכה הידועה שיצאה מלפני בית המשפט הנכבד הקובעת כי מעת שעניינם של העותרים הקונקרטיים בא על פתרונו, אין מקום לדון בעתירה שהפכה תיאורטית, מקום בו היא מנותקת מצורך קונקרטי ותקף. כך למשל, נקבע בבג"ץ 894/09 **כל בו ספרים (ס.ה.ר) בע"מ נ' שר האוצר** (נבו 1.10.09):

11" [...] הלכה היא, כי עתירה שהסעד המבוקש בה איננו נשען על תשתית עובדתית קונקרטית, ואשר אינה מיועדת ליישב סכסוך תלוי ועומד, ואינה נושאת עמה נפקות מעשית מיידי, איננה מעמידה, דרך כלל, עילה למתן סעד על-ידי בית משפט זה [...] במקרה זה, עם מתן רשיון הייבוא לעותרת, התמצה הטיפול המעשי בעניינה, ובקשת הסעד שנוותר – מתן פרשנות לסעיפים 3 ו-4 לפקודה, הפכה מנותקת מצורך קונקרטי ומנפקות מעשית וישירה, הנדרשים כתנאי למתן סעד כזה".

31. בית המשפט הנכבד הוסיף ועמד על הצורך להימנע מעיסוק בעתירות תיאורטיות אשר אינן מעוררות שאלה קונקרטיות המעוגנת בנסיבותיו של מקרה ספציפי, וזאת אף כאשר השאלה המתעוררת היא בעלת חשיבות עקרונית. כך, למשל, נקבע בפסק הדין בג"ץ 3574/12 **פישר נ' ממשלת ישראל** (נבו 7.7.13):

6. [...] פעמים רבות נקבע, כי בית המשפט אינו נוהג להיזקק לעתירות בעלות אופי תיאורטי, למעט במקרים חריגים (ראו, למשל, בג"ץ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג (5) 241, 250 (1999); בג"ץ 10026/04 פועלים אי.בי.אי – חיתום והנפקות בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים [פורסם בנבו] (6.2.2005)). זאת, אף אם העתירה הייתה אקטואלית כאשר הוגשה, ואף אם העתירה מעוררת שאלות משפטיות חשובות ועקרוניות".

על עמדה זו שב בית המשפט הנכבד פעמים רבות (ראו למשל: בג"ץ 3095/05 **אביחיל - מושב עובדים של חיילים משוחררים נ' הועדה לתשתיות לאומיות - משרד הפנים** (נבו 6.3.08); בג"ץ 973/12 **עמותת "במקום" מתכננים למען זכויות תכנון נ' שר הפנים** (נבו 30.5.13); בג"ץ 2821/17 **ח"כ יהודה גליק נ' ראש הממשלה** (נבו 8.11.17)). וכן ראו בג"ץ 1273/20 **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' הכנסת ה-22** (אר"ש 9.9.20); בג"ץ 4380/07 **ההסתדרות הרפואית בישראל נ' משרד הבריאות**, פס' 7 (אר"ש 30.8.19); בג"ץ 1181/03 **אוניברסיטת בר-אילן נ' בית הדין הארצי לעבודה**, פס' 30 (אר"ש 28.4.11).

וראו עוד מן העת האחרונה: בג"ץ 8175/20 **עיאט נ' מדינת ישראל**, פס' 16 (אר"ש 22.3.22) וגם בג"ץ 1256/21 **פלוני נ' ראש ממשלת ישראל**, פס' 7 (אר"ש 19.4.21), שם נקבע כדלקמן:

"במצב דברים זה, דיון בעתירה כיום, משמעות התעסקות בסוגיה תיאורטית, וזאת בניגוד להלכה הפסוקה והמושרשת, שלפיה ימנע בית המשפט מלדון בשאלות תיאורטיות, גם כשלפנינו עתירה, שבעת הגשתה היתה ראויה לבידור, ובחלוף הזמן, מחמת שינוי נסיבות, הפכה לתיאורטית. הצדקות רבות להלכה זו, ו'בעיקרו של דבר, ההצדקה להימנעות מדיון בעתירות תיאורטיות נובעת מן ההבנה המסורתית שתפקידו של בית המשפט הוא להכריע בסכסוכים. פן אחד שלה הוא מעשי-פרקטי, ונוגע לחיסכון במשאבים. פן אחר שלה קשור לצורך להגן על בית המשפט מפני היקלעות מיותרת למחלוקת ציבורית' דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** כך ד 391-390 (2017)".

למעלה מן הצורך - תנאי ההכרה בלומדי רבנות ודיינות

32. למעלה מן הצורך, על רקע פסק הדין בעניין התמיכות וההחלטה האחרונה בנוגע למבחני התמיכה לשנת תשפ"ג אשר הפכו את הדיון בעתירות כאן לתאורטיות; ולמען שלמות התמונה, נתייחס להלן בתמצית לתנאים שנקבעו במבחני תשפ"ב, לקבלת סבסוד עבור לומדי רבנות ודיינות, אף כי לנוכח האמור **אין להם למעשה נפקות מעשית, בפרט ביחס לעותרים בעתירות כאן**.

33. יוסבר, כי התנאים שנקבעו במבחני תשפ"ב, עבור לומדי רבנות ודיינות, נקבעו על רקע השוני בין אופי ומסגרת לימודי רבנות ודיינות לבין מסלולי הלימודים במוסדות מפקחים אחרים, המוכרים במבחנים כמזכים בתמיכה. התנאים שנקבעו לעניין לומדי רבנות ודיינות נועדו ליתן סבסוד רק לאותם לומדי רבנות ודיינות, אשר מצויים במסלול מוכון תעסוקה.
34. לטענת העותרים, יצירת תנאים ייחודיים ללומדי רבנות ודיינות, אשר אינם חלים ביחס ללומדי לימודים אקדמיים מהווה הפליה בין שתי קבוצות, אשר לטענת העותרים הן קבוצות שוות. המשיבים יטענו, כי נקודת מוצא זו של העותרים היא שגויה. כפי שיוסבר להלן מדובר בקבוצות אשר קיים ביניהן שוני רלוונטי, ולכן תנאי ההכרה בלימודים של בני קבוצות שונות אלה מבטאים הבחנה מוצדקת ומתן יחס שונה לשונים, ולהבדיל מהפליה בין שווים.
35. כידוע, על המבקש לבסס טענת הפליה, להראות כי ההפליה הנטענת אינה נשענת על הבחנה רלוונטית בין קבוצות. את זאת לא עשו העותרים. ראו לעניין זה, את פסקי הדין בבג"ץ 678/88 **כפר ורדים נ' שר האוצר**, פ"ד מג(2) 501 (1989); בג"ץ 11020/05 **פנים להתחדשות יהודית בישראל נ' שרת החינוך** (נבו 16.7.06) ובג"ץ 7052/03 **עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים**, פ"ד סא(2) 202 (2006).
36. כפי שיוסבר להלן, לימודי הרבנות והדיינות במוסדות התורניים שונים ממסלולי הלימוד האחרים המנויים בסעיף 2.4.א למבחן התמיכה, וכן מרשימת הלימודים בפיקוח/מימון משרד ממשלתי המצוינת בסעיף 2.4.א.5.
- בבסיס ההכרה במסלול לימודים לצורך מבחן התמיכה עומדים שני עקרונות: הראשון, **הוא כי הגוף המפנה ללימודים הוא גוף שפועל במטרה לשלב בתעסוקה**. עקרון זה תואם לתכלית התעסוקתית שבבסיס המבחנים. השני הוא **שהלימודים או ההכשרה יהיו מוגבלים ותחומים בזמן**, שכן אם אדם שפונה ללימודים או להכשרה ילמד ללא הגבלת זמן, לא תוגשם התכלית של השתלבות תעסוקתית בהמשך.
37. על כן, לימודי רבנות ודיינות במסגרת לימוד בשיבה מהווים חריגה מסוימת מעקרונות אלה. עם זאת, על מנת לאפשר סבסוד גם ללימודים המגשימים את התכלית התעסוקתית במבחני התמיכה, קרי, עיסוק עתידי כרבני שכונות, יישובים וכד' או כדיינים במערכת בתי הדין הרבניים, נקבעו במבחני התמיכה לשנה"ל תשפ"ב תנאים ייחודיים לגבי לימודים אלה, על מנת להבטיח כי אכן עסקינן בלימודים למטרות תעסוקה בעולם הרבנות והדיינות.
38. תנאים ייחודיים אלה נקבעו על רקע קיומו של **שוני רלוונטי** בין הלומדים לימודי רבנות או דיינות לבין יתר הלימודים המזכים בקבלת סבסוד בהתאם למבחן התמיכה, המבוסס על שלושה עיקרים.

הראשון, הוא שאלת הפיקוח על תוכנית הלימודים ודרישות המוסדות לעמידה בתנאי מעבר מסמסטר לסמסטר ומשנה לשנה על מנת להמשיך וללמוד במסלולים אלה; השני הוא משך הזמן בו מתקיימים הלימודים והקושי להבחין בין מי שלומד בכולל תורה לשמה לפרק זמן בלתי מוגבל, לבין מי שלומדים במהלך שהותם בכולל לימודי רבנות ודיינות, שהם לימודים שניתן לראותם כלימודים מוכוונים תעסוקה ואף ייגשו למבחני ההסמכה בתחומים אלה; והשלישי הוא שהלומדים בכולל אינם משלמים כסף בעבור לימודיהם ולרוב אף מקבלים על כך מלגה ממוסד הלימודים התורני הנתמך על ידי משרד החינוך. לעומתם, הלומדים בשאר המסלולים נושאים בעצמם בעלות לימודיהם, דבר המהווה תמריץ להתקדם במסלול הלימודים לצורך השלמת הלימודים ובהמשך, יציאה לשוק העבודה, תוך הסתייעות בתעודה שנרכשה במסגרת אותן תכניות לימודים. במילים אחרות, קבוצה אחת **מקבלת** כסף בעבור לימודיה, וקבוצה אחרת **משלמת** בעבור לימודיה – וזהו שוני מהותי ביותר בין שתי הקבוצות אשר מקבל ביטוי בתנאי מבחן התמיכה.

39. יוסבר עוד, כי התנאים שנקבעו לקבלת התמיכה ביחס ללומדי רבנות ודיינות נועדו להתמודד עם הקושי הקיים בפיקוח על לימודי הרבנות והדיינות במוסדות התורניים, שכן ככלל, לימודים למבחני רבנות ודיינות נעשים במסגרת לימודים בשיבה גבוהה או בכולל. יוסבר, כי אמנם קיים פיקוח על נוכחות הלומדים במוסדות מפוקחים בכוללים ואף החומר הנכלל בבחינות הרבנות והדיינות מוגדר על ידי הרבנות הראשית. עם זאת, אין מדובר בפיקוח על התכנים הנלמדים וממילא פיקוח זה אינו מאפשר הבחנה בין מי שלומדים "תורה לשמה", לבין מי שבמהלך היום לומדים לצורך מבחני רבנות או דיינות. העדר הפיקוח אף אינו מאפשר לעקוב אחר ההתקדמות לקראת השלמת הלימודים. לנוכח כל שהוסבר לעיל, בנוגע לתכליתם של מבחני התמיכה, נועדו תנאי ההכרה בלומדי רבנות ודיינות לצורך קבלת תמיכה ליתן סבסוד רק לאלו מבין לומדי הכוללים, הנמצאים במסלול לימודי רבנות או דיינות לשם תעסוקה ולא ללומדים לימודי "תורה לשמה", שאינם מוכוונים תעסוקה.

40. זאת ועוד, כלל מסלולי הלימוד הנכללים במבחן התמיכה, למעט לימודי רבנות ודיינות, הם לימודים במסלולים מפוקחים על ידי גורמים מדינתיים (למשל משרדי ממשלה על יחידותיהם או המועצה להשכלה הגבוהה). הפיקוח הוא על תכנית הלימוד עצמה, במובן זה שתוכנית הלימודים סדורה ומבוססת על סילבוסים מפורטים, מערכת שעות מוגדרת, מבחנים ומטלות שעל הלומד לבצע בכדי לסיים בהצלחה סמסטר ולהמשיך הלאה, וכן תנאי מעבר מוגדרים משנה לשנה. תנאי מעבר אלה כוללים למשל תנאי של מעבר בחינות בהצלחה והגבלה על מכסת הקורסים בהם יכול התלמיד לא לעמוד בהצלחה בבחינה ועם זאת להיות זכאי להמשיך לשנת לימודים נוספת. לכן, תכנית הלימודים המאושרת היא מטבעה מוגבלת בזמן – או שלומד ישרים אותה בפרק הזמן שנקבע, או שלא יוכל להמשיך ללמוד בה, וכך תופסק זכאותו לסבסוד.

41. לעומת זאת, לימודי הדיינות או הרבנות, אינם מוגבלים בזמן, ומאפשרים היבחנות לפי סדר אקראי של מבחנים והפסקה ממושכת בין לימוד למבחן אחד עד תחילת הלימוד למבחן הבא. במילים אחרות, אין כל פיקוח על אופן הלמידה לצורך מבחני רבנות ודיינות ואין תכנית הלימודים סדורה ומפוקחת, כך שניתן ללמוד למבחן אחד במשך מספר שנים, תוך כדי שהלומד עוסק עיקר זמנו ב"תורה לשמה", ולא בלימודי רבנות או דיינות.

מבלי למצות טענה זו, נציין כי קיימות הבחנות נוספות הנוגעות לענייננו כגון בנושא עלות הלימודים, אולם בהינתן כי הלך טיעון זה הוא בבחינת למעלה מן הדרוש, דומה כי די בהבחנות שפורטו לעיל.

42. בהתאם לאמור, נקבעו במבחני תשפ"ב תנאים ייחודיים להכרה בלומדים לרבנות או דיינות ואלה מבוססים בעיקרם על דרישת הפיקוח הנדרשת נוכח כך שלימודי הרבנות והדיינות אינם מפוקחים בדומה לשאר מסלולי הלימוד כמפורט לעיל.

43. כך התנאי הראשון מתייחס לכך שנדרש כי הלימודים לרבנות או דיינות יתבצעו במסגרת מוסדות תורניים הנתמכים על ידי משרד החינוך. לגבי מוסדות אלה, מקיים משרד החינוך פיקוח על נוכחות הלומדים במוסד (אך לא פיקוח בשאלה האם לומדים תורה לשמה או לצורך תעסוקה).

תנאי מצטבר שני הוא כי מבקש הסבסוד "עבר בהצלחה בחינת חובה אחת במסגרת בחינות ההסמכה לרבנות או לדיינות לאחר יום 1 בינואר בשנה הקודמת לשנת הלימודים שלגביה מוגשת בקשת התמיכה (בשנת הלימודים תשפ"ב לאחר יום 2020.1.1) ובלבד שלא קיבל בעבר תמיכה מכוח מבחן התמיכה בגין אותה בחינה ; לעניין זה, "בחינת חובה" – כמשמעותה בקובץ "מתכונת חדשה במבחני הרבנות הראשית לישראל" בנוסחו היום, הזמין באתר הרבנות הראשית."

נסביר, כי הרציונל העומד מאחורי התנאי האמור הוא שבחינות החובה מהוות את החלק הארי ממסלול הלימודים ונדרש זמן והשקעת משאבים רבה כדי ללמוד אליה. השקעה זו, מעידה על מחויבות של מבקש הסבסוד למסלול הלימודים ועל כך שבפועל מדובר באדם שלומד ללימודים אלה מתוך כוונה להשלימם, להבדיל ממי שניגש למבחן בודד בהיקף קטן, שמשך הלימודים אליו יכול להיות קצר, ולא ניתן בהכרח להסיק מהיבחנות בודדות זו על כוונתו להשלים את כלל המבחנים לצורך הסמכה רב או דין.

לעותרים טענות שונות בהתייחס לתנאי זה ובכלל אלה טוענים כי המדובר בתנאי שיש בו כדי לפגוע בסטודנטים חלשים שלא מצליחים לעבור בחינות ; יוסבר, כי לאור קשיי הפיקוח הייחודיים ללומדי רבנות או דיינות, כפי שפורטו לעיל, נדרשו המשיבים לגבש תנאי אשר ישקף את החשיבות ברציפות הלמידה כחלק מראייה הצופה השתלבות תעסוקתית, שהיא תכלית מבחן התמיכה.

מהמשכיות הלמידה והיבחנות במבחנים ניתן ללמוד על מחויבות להשתלבות בתעסוקה על ידי למידה רצופה ללא הפסקות משמעותיות, העשויות ללמד על רצון מועט להשתלבות בשוק העבודה. יודגש, כי תנאי זה מבטיח כי אכן המבקש סבסוד מבטא רצינות ביחס ללימודיו ושילובו העתידי בתחום.

יצוין, כי אף בלימודים אקדמאיים נדרשים הלומדים לעבור מבחנים משנה לשנה כתנאי להמשך לשנת הלימודים הבאה ומשכך המדובר בתנאי מובנה בלימודים עצמם ולא נדרש לקבוע תנאי הנוגע לכך ברשימת הלימודים עצמה.

תנאי השלישי להכללת הלומדים לימודי רבנות או דיינות, נוגע להצהרה כי מבקש הסבסוד לומד לקראת בחינת חובה או שלוש בחינות בחירה בשנת הלימודים בגינה מבוקשת התמיכה. לעניין זה יבהירו המשיבים, כי תנאי זה נועד לוודא כי מבקש הסבסוד ממשיך ומבטא רצינות בלימודיו, וכי כוונתו להשתלב בשוק התעסוקה רצינית.

44. תנאים אלה מתחייבים לאור ההבדל המהותי בין כלל מסלולי הלימוד לבין לימוד לרבנות או דיינות ללא מסלול מוגדר כחלק מלימודים בשיבה או בכולל, ואף הכרחיים, על מנת לאפשר לאגף מעונות היום במשרד הכלכלה, האמון על מתן הסבסוד, לוודא כי סבסוד ניתן למי שמצוי במסלול לימודים מוכוון תעסוקה.

45. נחזור ונבהיר, כי ההסבר האמור לגבי תנאי ההכרה בלומדי רבנות ודיינות הוצג למען שלמות התמונה אך **למעלה מן הצורך** ומבלי למצות את כלל טענות המשיבים בהתייחס לטענות המועלות בעתירות. זאת, לאור ההחלטה העקרונית לפיה בשנה"ל הבאה, שנת תשפ"ג, יאפשרו מבחני התמיכה מתן סבסוד גם למשפחות בהן אחד ההורים לומד בשיבה, גם אם שלא לצורך לימודי רבנות ודיינות. בנסיבות אלה, כאמור לעיל, העתירות הפכו לתיאורטיות.

סיכום

46. עמדת המשיבים היא כי דין העתירות להידחות לנוכח התייתרותן, וזאת על רקע משמעותו האופרטיבית של פסק הדין בעניין מבחני התמיכה, וכן על רקע ההחלטה לפיה מבחני התמיכה לשנת תשפ"ג יאפשר מתן תמיכה גם ללומדי לימודים תורניים, בהתאם לתנאי שייקבעו.

47. במצב דברים זה, שעה שהעותרים בכל אחת מן העתירות, ככל שהם לא זכאים לקבלת סבסוד בהתאם למבחן תשפ"ב, יכולים לפנות בבקשה לקבלת סבסוד בהתאם למבחן תשפ"א, וכן בהינתן שמבחני התמיכה לשנת תשפ"ג שאמנם טרם נקבעו, אך אמורים לכלול לומדי תורה לשמה, ללא תנאים מיוחדים עבור לומדי רבנות ודיינות, יטענו המשיבים כי יש להורות על מחיקת העתירות ועל ביטול הדיון הקבוע בעתירות.

48. העובדות בתגובה זו נתמכות בתצהירה של גב' נירית יוניסי, מנהלת תחום בכיר תכנון ותקצוב, אגף עידוד תעסוקת הורים בזרוע העבודה, משרד הכלכלה.

היום, כ"ו בניסן תשפ"ב

27 באפריל 2022



שרון הואש-איגר, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

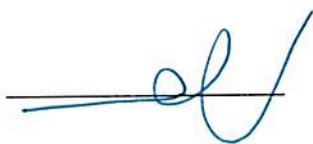


נטע אורן, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה

תצהיר

אני הח"מ, נירית יוניסי, ת.ז. 038730552 מצהירה בזאת כדלקמן:

1. אני מכהנת בתפקיד מנהלת תחום בכיר תכנון ותקצוב, אגף עידוד תעסוקת הורים.
2. תצהירי זה ניתן בתמיכה לתגובה מטעם המשיבים בבג"ץ 6877/21 ובג"ץ 8368/21 (להלן: **התגובה**).
3. האמור בתגובה הוא אמת למיטב ידיעתי ואמונתי.
4. זה שמי, זו חתימתי, ותוכן תצהירי אמת.



אישור

אני הח"מ, ע"ד, מאשר/ת בזאת כי ביום 27.4.22 הופיעה בפניי גב' נירית יוניסי, המוכרת לי אישית/שזיהיתה לפי ת"ז מס' 038730552, ולאחר שהזהרתיה כי עליה לומר את האמת, שאם לא תעשה כן תהא צפויה לעונשים הקבועים בחוק, חתמה בפניי על תצהירה.

מר 64805
ע"ד, מאשר/ת
